

KONGREGACIJA ZA NAUK VERE

**PISMO ŠKOFOM KATOLIŠKE CERKVE,
DRUGIM ORDINARIJEM IN HIERARHOM
O SPREMEMBAH APOSTOLSKEGA PISMA
MOTU PROPRIO »VAROVANJE SVETOSTI ZAKRAMENTOV«**

Devet let po objavi apostolskega pisma *motu proprio* z naslovom *Varovanje svetosti zakramentov*, kjer so bila navedena *Določila glede hujših kaznivih dejanj*, pridržanih *Kongregaciji za nauk vere*, je postalo očitno, da je treba zaradi izboljšanja operativne učinkovitosti to normativno besedilo prenoviti in dopolniti, vendar ne v celoti, ampak samo nekatere njegove dele.

Po poglobljenem preučevanju predlaganih sprememb so člani *Kongregacije za nauk vere* svoje predloge posredovali papežu, ki jih je 21. maja 2010 potrdil in naročil, naj jih objavijo.

Temu pismu je zaradi večje preglednosti priložen povzetek sprememb normativnega besedila.

Rim, *Kongregacija za nauk vere*, 21. maja 2010

kard. William Levada
prefekt

Luis F. Ladaria DJ
naslovni nadškof v Thibici
tajnik

KONGREGACIJA ZA NAUK VERE

KRATEK POVZETEK SPREMEMB DOLOČIL GLEDE HUJŠIH KAZNIVIH DEJANJ (*NORMAE DE GRAVIORIBUS DELICTIS*), PRIDRŽANIH KONGREGACIJI ZA NAUK VERE

Novo besedilo *Določil glede hujših kaznivih dejanj (Normae de gravioribus delictis)*, ki ga je papež Benedikt XVI. potrdil 21. maja 2010, vsebuje več dopolnil tako materialnih kot postopkovnih določil.

Spremembe normativnega besedila so naslednje:

A) Na podlagi pooblastil, ki jih je sveti oče Janez Pavel II. dal Kongregaciji za nauk vere in jih je njegov naslednik Benedikt XVI. potrdil 6. maja 2005, so v besedilo vnesene naslednje spremembe:

1. Pravica do sojenja, po predhodnem papeževem pooblastilu, kardinalom, patriarhom, odposlancem Apostolskega sedeža, škofom in drugim fizičnim osebam, ki jih omenjata kan. 1405 § 3 *Zakonika cerkvenega prava (ZCP)* in kan. 1061 *Zakonika kanonov vzhodnih Cerkva (ZKVC)* (čl. 1, § 2).

2. Podaljšanje roka za zastaranje kazenskega pregona na dvajset let, pri čemer ima *Kongregacija za nauk vere* vedno pravico do odstopanja od tega določila (čl. 7).

3. Pooblastilo za spregled od pogoja duhovništva in diplome iz kanonskega prava za osebe sodišča, odvetnike in zastopnike (čl. 15).

4. Pooblastilo za poveljavitev aktov v primeru, ko nižja sodišča kršijo zgolj postopkovne zakone, pri čemer ne sme biti prizadeta pravica do obrambe (čl. 18).

5. Pooblastilo za opustitev sodnega postopka in uvedbo postopka *per decretum extra iudicium*. V tem primeru *Kongregacija za nauk vere*, potem ko je pretehtala posamezne okoliščine, odloča od primera do primera, *ex officio* ali na zahtevo ordinarija oziroma hierarha, kdaj dovoliti uporabo zunajsodne poti (v vsakem primeru je za nalaganje trajnih zadostilnih kazni potrebno pooblastilo Kongregacije za nauk vere) (čl. 21, § 2, št. 1).

6. Pooblastilo za posredovanje primera za *dimissio e statu clericali* ali za *depositio, una cum dispensatione a lege caelibatus* neposredno svetemu očetu. V tem primeru mora biti poleg izjemno hudega dejanja očitno tudi, da je bilo kaznivo dejanje, ki je predmet obravnave, zares storjeno, pri čemer je treba obtožencu vedno zagotoviti pravico do obrambe (čl. 21, § 2, št. 2);

7. Pooblastilo za pritožbo na višji stopnji Rednega zasedanja *Kongregacije za nauk vere* v primeru pritožb zoper upravne ukrepe, ki jih je ista kongregacija izdala ali potrdila na nižji stopnji v zvezi s primeri pridržanih kaznivih dejanj (čl. 27).

B) Poleg tega so bile v besedilo vnesene dodatne spremembe:

8. Uvedena so *delicta contra fidem*, to je krivoverstvo, odpadništvo od vere in razkolništvo, pri katerih je za sodno ali *extra iudicium* ukrepanje na prvi stopnji *ad normam iuris* predvidoma pristojen ordinarij, pri čemer mora biti

zagotovljena pravica do priziva ali pritožbe pred Kongregacijo za nauk vere (čl. 1, § 1 in čl. 2).

9. V zvezi z evharistijo se kaznivi dejanji *attentatio liturgicae eucharistici Sacrificii actionis* (kan. 1378, § 2, št. 1 ZCP) in njenega simuliranja (kan. 1379 ZCP in kan. 1443 ZKVC) ne obravnavata več pod isto številko, ampak ločeno (čl. 3, § 1, št. 2 in 3).

10. Pri kaznivih dejanjih zoper evharistijo sta glede na prej veljavno besedilo izraza *alterius materiae sine altera* in *aut etiam utriusque extra eucharisticam celebrationem* nadomestila izraza *unius materiae vel utriusque* in *aut extra eam* (čl. 3, § 2).

11. V zvezi z zakramentom pokore in sprave sta uvedeni kaznivi dejanji, navedeni v kan. 1378, § 2 ZCP (poskus podelitve zakramentalne odveze, če je nekdo ne more veljavno podeliti, ali zakramentalnega spovedovanja) ter v kan. 1379 ZCP in kan. 1443 ZKVC (simulacija zakramentalne odveze) (čl. 4, § št. 2 in 3).

12. Dodani sta kaznivi dejanji posredne kršitve spovedne molčečnosti (čl. 4, § 1, št. 5) ter snemanja in objavljanja zakramentalne spovedi z zlobnim namenom (v skladu z odlokom Kongregacije za nauk vere z dne 23. septembra 1988) (čl. 4, § 2).

13. Dodano je kaznivo dejanje poskusa duhovniškega posvečenja ženske v skladu z odlo-

kom Kongregacije za nauk vere z dne 19. decembra 2007 (čl. 5).

14. Pri *delicta contra mores* je status duševno prizadete odrasle osebe izenačen s statusom mladoletne osebe (čl. 6, § 1, št. 1).

15. Dodano je kaznivo dejanje pridobivanja, posedovanja in razširjanja pornografskih slik, ki imajo za predmet osebe mlajše od 14 let, na kakršen koli način in s katerim koli sredstvom, *a clerico turpe patrata* (čl. 6, § 1, št. 2).

16. Pojasnjeno je, da lahko *munera processui praeliminaria* izpolni tudi Kongregacija za nauk vere, ni pa nujno (čl. 17).

17. Uvedena je možnost sprejemanja preventivnih ukrepov, opisanih v kan. 1722 ZCP in kan. 1473 ZKVC, in sicer tudi v fazi preiskovalnega postopka (čl. 19).

Rim, Kongregacija za nauk vere, 21. maja 2010

kard. William Levada
prefekt

Luis F. Ladaria DJ
naslovni nadškof v Thibici
tajnik

DOLOČILA GLEDE HUJŠIH KAZNIVIH DEJANJ 1 (*NORMAE DE GRAVIORIBUS DELICTIS*)

PRVI DEL

Materialna določila

Čl. 1

§ 1. Kongregacija za nauk vere v skladu s čl. 52 apostolske konstitucije *Pastor Bonus* obravnava kazniva dejanja zoper vero in hujša kazniva dejanja zoper moralo ali obhajanje zakramentov, razglaša ali nalaga kanonične kazni po določbi splošnega ali lastnega prava, razen kar spada pod pristojnost Apostolske penitenciarije in upošteva *Agendi ratio in doctrinarum examine*.

§ 2. Glede kaznivih dejanj iz § 1 ima Kongregacija za nauk vere po pooblastilu svetega očeta pravico soditi kardinale, patriarhe, nuncije Apostolskega sedeža, škofe in druge fizične osebe, o katerih govorita kan. 1405, § 3 ZCP in kan. 1061 ZKVC.

§ 3. Kongregacija za nauk vere obravnava pridržana kazniva dejanja iz § 1 v skladu z naslednjimi členi.

Čl. 2

§ 1. Kazniva dejanja zoper vero iz čl. 1 so krivoverstvo, odpadništvo in razkolništvo, v skladu z določili kann. 751 in 1364 ZCP ter kann. 1436 in 1437 ZKVC.

§ 2. V primerih iz § 1 je ordinarij ali hierarh po določilu prava dolžan sporočiti vnaprej izre-

čeno izobčenje in voditi prvostopenjski sodni postopek ali izdati zunajsodni odlok, ob čemer mora biti zagotovljena pravica do priziva ali pritožbe na *Kongregacijo za nauk vere*.

Čl. 3

§ 1. Hujša kazniva dejanja zoper svetost najsvetejše daritve in zakramenta evharistije, pridržana Kongregaciji za nauk vere, so:

1) jemanje in hranjenje s svetoskrunskim namenom ali skrunjenje posvečenega kruha in vina, po kan. 1367 ZCP in kan. 1442 ZKVC;

2) poskus izvršitve liturgičnega opravila evharistične daritve, po kan. 1378, § 2, št. 1 ZCP;

3) simulacija liturgičnega opravila evharistične daritve, po kan. 1379 ZCP in kan. 1443 ZKVC;

4) somaševanje pri evharistični daritvi skupaj z duhovniki tistih cerkvenih skupnosti, ki nimajo apostolskega nasledstva in ne priznavajo zakramentalnega dostojanstva duhovniškega posvečenja, prepovedano po kan. 908 ZCP in kan. 702 ZKVC, o čemer govorita kan. 1365 ZCP in kan. 1440 ZKVC.

§ 2. Kongregaciji za nauk vere je pridržana tudi obravnava kaznivega dejanja posvetitve ene same podobe ali obeh s svetoskrunskim namenom, in sicer med evharistično daritvijo ali zunaj nje. Storilec tega kaznivega dejanja naj bo kaznovan glede na težo kaznivega dejanja, pri čemer nista izvzeti odslovitev ali odstavitve.

¹ Določila *Kongregacije za nauk vere* glede hujših kaznivih dejanj (*Normae de gravioribus delictis*) so v izvornem latinskem jeziku objavljena na spletni strani *Svetega sedeža*: http://www.vatican.va/resources/index_it.htm. Na isti strani so dostopna tudi uvodna pojasnila glede novih določil in druga pomembnejša določila *Svetega sedeža* glede obravnave primerov spolnih zlorab. Odločilno besedilo je latinski izvornik, ki je opremljen z opombami.

Čl. 4

1. Hujša kazniva dejanja proti svetosti zakramenta pokore in sprave, pridržana sodbi Kongregacije za nauk vere, so:

1) odveza soudeleženca pri grehu zoper šesto Božjo zapoved, o čemer govori kan. 1378, § 1 ZCP in kan. 1457 ZKVC;

2) poskus podelitve zakramentalne odveze ali nedovoljeno prejemanje zakramentalne spovedi po kan. 1378, § 2, št. 2 ZCP;

3) simuliranje zakramentalne odveze, o čemer govorita kan. 1379 ZCP in kan. 1443 ZKVC;

4) zapeljevanje h grehu proti šesti Božji zapovedi pri sami spovedi, ob priložnosti ali pod pretvezo spovedi, katerega cilj je grešiti s tem spovednikom, o čemer govori kan. 1387 ZCP in kan. 1458 ZKVC;

5) neposredna in posredna kršitev spovedne molčečnosti po kan. 1388, § 1 ZCP in kan. 1456, § 1 ZKVC.

§ 2. Upoštevalo določilo iz § 1, št. 5 je Kongregaciji za nauk vere pridržano tudi hujše kaznivo dejanje snemanja s kakršnim koli tehničnim sredstvom ali objavljanja v sredstvih družbenega obveščanja s hudobnim namenom, kar govorita spovednik ali spovedanec med resnično ali lažno zakramentalno spovedjo. Kdor zagreši to kaznivo dejanje, je kaznovan glede na težo kriminalnega dejanja, pri čemer nista izvzeti odslovitev ali odstavitev, če je storilec klerik.

Čl. 5

Kongregaciji za nauk vere je pridržano tudi hujše kaznivo dejanje poskusa duhovniškega posvečenja ženske:

1) ob upoštevanju kan. 1378 ZCP tako tistega, ki poskuša podeliti sveti red, kot ženske, ki poskuša sveti red prejeti, zadene vnaprej

izrečeno izobčenje, pridržano Apostolskemu sedežu;

2) če je tisti, ki poskuša podeliti sveti red, ali ženska, ki poskuša sveti red prejeti, vernik, ki ga veže Zakonik kanonov vzhodnih Cerkva, naj bo, ob upoštevanju kan. 1443 omenjenega zakonika, kaznovan z višjim izobčenjem, katerega odvzem je prav tako pridržan Apostolskemu sedežu;

3) če je storilec klerik, je lahko kaznovan z odslovitvijo ali odstavitvijo.

Čl. 6

§ 1. Hujša kazniva dejanja zoper moralo, pridržana sodbi Kongregacije za nauk vere, so:

1) kaznivo dejanje zoper šesto Božjo zapoved, ki ga stori klerik z osebo, mlajšo od osemnajst let; duševno motena oseba je v tem primeru izenačena z mladoletno osebo;

2) pridobivanje, posedovanje ali širjenje pornografskih slik oseb, mlajših od štirinajst let, ki ga klerik izvaja zaradi spolne potešitve na kakršen koli način in s katerim koli sredstvom.

§ 2. Klerik, ki zagreši kazniva dejanja iz § 1, se kaznuje glede na težo kaznivega dejanja, pri čemer nista izvzeti odslovitev ali odstavitev.

Čl. 7

§ 1. Ob upoštevanju pravice Kongregacije za nauk vere do ukinitve zastaralnega roka v posameznih primerih, pravica do kazenskega pregona kaznivih dejanj, pridržanih Kongregaciji za nauk vere, zastara po dvajsetih letih.

§ 2. Zastaralni rok začne teči v skladu z določbami kan. 1362, § 2 ZCP in kan. 1152, § 3 ZKVC. Za kaznivo dejanje iz čl. 6, § 1, št. 1 pa začne zastaralni rok teči z dnem, ko mladoletna oseba dopolni osemnajst let starosti.

DRUGI DEL

Postopkovna določila

Naslov I Ustanovitev in pristojnost sodišča

Čl. 8

§ 1. Kongregacija za nauk vere je Vrhovno apostolsko sodišče za latinsko Cerkev in za katoliške Cerkve vzhodnega obreda za obravnavanje kaznivih dejanj, opredeljenih v prejšnjih členih.

§ 2. To vrhovno sodišče obravnava tudi druga kazniva dejanja, ki jih pravdnik očita obtožencu zaradi osebne povezanosti ali soudeleženosti.

§ 3. Sodbe tega vrhovnega sodišča, izrečene v mejah njegove pristojnosti, ne potrebujejo papeževe potrditve.

Čl. 9

§ 1. Sodniki tega vrhovnega sodišča so po pravu očetje Kongregacije za nauk vere.

§ 2. Predsednik zbora očetov je kot prvi med enakimi prefekt kongregacije, v primeru nezasedenosti te funkcije ali prefektove zadržanosti pa njegovo službo opravlja tajnik kongregacije.

§ 3. Prefekt kongregacije je pristojen za imenovanje drugih rednih ali pooblaščenih sodnikov.

Čl. 10

Za sodnike naj bodo imenovani duhovniki v zrelih letih, doktorji cerkvenega prava, moralno neoporečni, ki se odlikujejo po razumnosti in pravnih izkušnjah, čeprav hkrati opravljajo

sodniško ali svetovalno službo pri kateri izmed ustanov rimske kurije.

Čl. 11

Obtožnico vlaga in zagovarja pravdnik, ki naj bo duhovnik, doktor cerkvenega prava, moralno neoporečen, ki se odlikuje po razumnosti in pravnih izkušnjah. Svojo službo naj opravlja na vseh stopnjah sodnega postopka.

Čl. 12

Naloge notarja in kanclerja opravljajo duhovniki, ki so bodisi uslužbenci te kongregacije ali zunanji sodelavci.

Čl. 13

Službo odvetnika in zastopnika opravlja duhovnik, doktor cerkvenega prava, ki ga potrdi predsednik kolegija.

Čl. 14

Po drugih sodiščih, na katerih obravnavajo primere, ki so predmet teh določil, lahko službo sodnika, pravdnika, notarja in zagovornika opravljajo samo duhovniki.

Čl. 15

Ne glede na določila kan. 1421 ZCP in kan. 1087 ZKVC lahko Kongregacija za nauk vere podeli spregled od pogojev duhovništva in doktorata iz cerkvenega prava.

Čl. 16

Kadar ordinarij ali hierarh izve vsaj za verjeten primer hujšega kaznivega dejanja, naj po predkazenski preiskavi o zadevi obvesti Kongre-

gacijo za nauk vere, ki bo ordinariju ali hierarhu naročila – razen če obravnave primera zaradi posebnih okoliščin ne pridrži zase – naj nadaljuje postopek, upoštevajoč kakor koli, če bo to narekoval primer, pravico do pritožbe zoper prvostopenjsko razsodbo samo na Vrhovno sodišče te kongregacije.

Čl. 17

Če je primer brez predkazenske preiskave posredovan neposredno kongregaciji, lahko predkazenski postopek, ki je po splošnem pravu v pristojnosti ordinarija ali hierarha, opravi kongregacija sama.

Čl. 18

Kongregacija za nauk vere lahko v zvezi s postopki, ki zakonito spadajo pod njeno pristojnost, ob upoštevanju pravice do obrambe, poveljavi odločitve nižjih sodišč, ki delujejo po pooblastilu iste kongregacije ali v skladu s čl. 16, če so ta kršila zgolj postopkovne zakone.

Čl. 19

V skladu s pravico ordinarija ali hierarha, da vse od začetka predkazenske preiskave uveljavlja določila kan. 1722 ZCP ali kan. 1473 ZKVC, ima na zahtevo pravdnika tudi predsedujoči sodišča isto oblast pod enakimi pogoji, kot so določeni v navedenih kanonih.

Čl. 20

Vrhovno sodišče Kongregacije za nauk vere sodi na drugi stopnji:

1) primere, ki so jih na prvi stopnji obravnavala nižja sodišča;

2) primere, ki jih je na prvi stopnji obravnavalo isto Vrhovno apostolsko sodišče.

Naslov II Sodni postopek

Čl. 21

§ 1. Hujša kazniva dejanja, pridržana Kongregaciji za nauk vere, obravnavajo po sodnem postopku.

§ 2. Kongregaciji za nauk vere je dovoljeno:

1) v posameznih primerih, po uradni dolžnosti ali na zahtevo ordinarija oziroma hierarha, odločiti, da postopek teče z zunajsodno odločbo, o čemer govorita kan. 1720 ZCP in kan. 1468 ZKVC; treba pa je upoštevati, da se trajne zadostilne kazni nalagajo samo po pooblastilu Kongregacije za nauk vere;

2) v najhujših primerih, ko je jasno razvidna obtoženčeva krivda za storitev kaznivega dejanja, odločitev glede odslovitve iz kleriškega stanu ali odstavitve, skupaj s spregledom od celibata, prepusti neposredno papežu.

Čl. 22

Prefekt za obravnavo primera sestavi skupino treh ali petih sodnikov.

Čl. 23

Če pravdnik na pritožbeni stopnji vloži povsem drugačno obtožbo, jo vrhovno sodišče lahko obravnava in sodi, kot bi bil postopek na prvi stopnji.

Čl. 24

§ 1. V postopkih glede kaznivih dejanj iz čl. 4, § 1 sodišče ne sme objaviti imena prijavitelja niti obtoženca in njegovega zagovornika, če prijavitelj v to ni izrecno privolil.

§ 2. Isto sodišče mora natančno presoditi verodostojnost prijavitelja.

§ 3. Preprečiti je treba sleherno nevarnost kršitve spovedne molčečnosti.

Čl. 25

Če pride do vmesnega spora, naj zbor čim hitreje odloči glede zadeve z odlokom.

Čl. 26

§ 1. Ne glede na pravico do pritožbe na tem vrhovnem sodišču naj po koncu preiskave na nekem drugem sodišču vse sodne akte po službeni dolžnosti čim prej izročijo Kongregaciji za nauk vere.

§ 2. Pravica pravdnika kongregacije do pritožbe zoper razsodbo začne teči z dnem, ko je bil obveščen o prvostopenjski razsodbi.

Čl. 27

Zoper posamezne upravne odločbe, ki jih je izdala ali potrdila Kongregacija za nauk vere glede pridržanih kaznivih dejanj, je v roku šestdesetih delovnih dni možna pritožba na Redno zasedanje (Feria IV) istega dikasterija, ki bo presodilo o upravičenosti in zakonitosti pritožbe, s čimer so izključene možnosti za dodatne pritožbe, omenjene v čl. 123 Apostolske konstitucije *Pastor Bonus*.

Čl. 28

Sodba postane pravnomočna:

1) če je bila razsodba izrečena na drugi stopnji;

2) če pritožba zoper razsodbo ni bila vložena v roku enega meseca;

3) če je zahtevk na pritožbeni stopnji zapadel ali ni bil vložen;

4) če je bila razsodba izrečena v skladu s čl. 20.

Čl. 29

§ 1. Stroški sodnega postopka se poravnava v skladu z določili razsodbe.

§ 2. Če obtoženec ne more poravnati stroškov, naj jih poravna pristojni ordinarij ali hierarh.

Čl. 30

§ 1. Tovrstni postopki so podvrženi papeški tajnosti.

§ 2. Kdor iz krivdnih razlogov ali iz hude malomarnosti prekrši papeško tajnost ali povzroči dodatno škodo obtožencu ali pričam, je na zahtevo oškodovane strani ali tudi po uradni dolžnosti kaznovan s primerno kaznijo.

Čl. 31

Vsa sodišča latinske Cerkve in vzhodnih katoliških Cerkva se morajo pri obravnavanju teh primerov ravnati po določilih navedenih predpisov, po določilih kanonov enega in drugega zakonika o kaznivih dejanjih in kaznih ter o kazenskem postopku.